

Rasa złotnicka pstra - charakterystyka

Autor: prof. dr hab. inż. Damian Knecht

Data: 1 grudnia 2019

Rasa złotnicka pstra może być utrzymywana w gospodarstwie o ubogich zasobach paszowych, przy wykorzystaniu trwałych użytków zielonych. Stwarza to możliwości zagospodarowania i chronienia obszarów o dużych walorach krajobrazowych. Dowiedzcie się więcej o tej polskiej rasie.

Rodzime rasy zwierząt w produkcji towarowej są wypierane przez wyselekcjonowane odmiany, które są bardziej wydajne produkcyjnie. Dają więcej mięsa, rodzą więcej prosiąt w miocie, zdecydowanie szybciej przyrastają, osiągając pożądaną masę ciała. Rasy rodzime nie posiadają kompleksu cech produkcyjnych spełniających wymogi produkcji intensywnej.

Hodowla tych świń przestała być opłacalna w momencie, gdy rolnicy zaczęli intensyfikować produkcję, zmieniając tym samym specyfikację gospodarstwa.

Rodzime rasy są bardzo dobrze dostosowane do naszych warunków klimatycznych, przyrodniczych. Ochrona zasobów genetycznych świń hodowlanych ma na celu zachowanie liczebności populacji przy utrzymaniu jak największej zmienności genetycznej. Najlepszą metodą ochrony jest zachowanie ich w środowisku naturalnym, czyli np. w gospodarstwach rolniczych, szczególnie ekologicznych, agroturystycznych lub położonych na obszarach chronionych.

Ochrona cenny ras świń

Ochrona zasobów genetycznych zwierząt gospodarskich ma w Polsce wieloletnią tradycję. Wiele gatunków zwierząt rodzimych udało ocalić się w specjalnych stacjach hodowlanych prowadzonych przez Polską Akademię Nauk (PAN) lub Parki Narodowe. Zwierzęta te są idealnie przystosowane do lokalnych, często bardzo trudnych warunków środowiskowych.

Świnie złotnickie pstre pochodzą z tego samego materiału wyjściowego – mieszańców prymitywnych świń długouchych i krótkouchych

fot. Pixabay

Rasa złotnicka pstra

W Polsce jedną z ras objętych ochroną zasobów genetycznych jest złotnicka pstra. Rasa powstała w latach 1946-1949. Kilkanaście loch i kilka knurów trafiło do Zakładu Doświadczalnego w Złotnikach, gdzie poprzez intensywne prace hodowlane wyodrębniono świnie złotnickie pstre. Początkowo zwierzęta te trafiły do województwa olsztyńskiego. Następnie rasa złotnicka pstra była utrzymywana okolicach Poznania.

Podczas prac hodowlanych największy nacisk położono na zachowanie specyficznego, złożonego i unikatowego zestawu genów. Nie zwracano szczególnej uwagi na cechy związane z mięsnością czy pokrojem.

Rasa złotnicka pstra pochodzi z tego samego materiału wyjściowego – mieszańców prymitywnych świń długouchych i krótkouchych, prawdopodobnie z udziałem świni wielkiej białej angielskiej. Był to unikalny materiał genetyczny, którego odrębność w stosunku do innych ras krajowych potwierdziły badania molekularne.

Spis treści

- [Cel ochrony zasobów genowych świń rasy złotnickiej pstrej](#)
- [System żywienia dla świń rasy złotnickiej pstrej](#)
- [Zwierzęta do agroturystyki](#)
- [Parametry tusz tej rasy](#)
- [Cechy technologiczne mięsa złotnickiej pstrej](#)

Cel ochrony zasobów genowych świń rasy złotnickiej pstrej

Celem realizowanego programu ochrony jest zwiększenie liczebności populacji oraz utrzymanie jej na bezpiecznym poziomie, poprzez powiększanie liczebności już istniejących stad, jak i utworzenie

nowych ośrodków hodowli. Dla osiągnięcia celów programu konieczne jest monitorowanie populacji w celu zachowania cech specyficznych dla rasy, takich jak np. dobra jakość mięsa czy wysoka płodność.

Należy także wypracować [schematy krzyżowania](#) mające na celu optymalne wykorzystanie świń złotnickich pstrych w produkcji towarowej. Zwiększenie tempa wzrostu oraz poprawa wykorzystania paszy na kilogram przyrostu dałoby szansę na szersze stosowanie tej rasy jako komponentu poprawiającego jakość mięsa produkowanych tuczników. Ponadto, podjęte zostały próby wykorzystania mięsa świń złotnickich pstrych **do wyrobu wysokiej jakości produktów markowych, np. wędlin długo dojrzewających.**

Warunki dla chowu świń złotnickich pstrych

Świnie rasy złotnickiej pstrej mogą być utrzymywane przez cały rok w systemie szafasowym. **Rasa złotnicka pstra jest odporna na warunki pogodowe.** Przy wysokich temperaturach zwłaszcza latem, szczecina jest mniej gęsta, natomiast w okresie niskich temperatur jest wyraźnie dłuższa i bardziej gęsta. Ze względu na umaszczenie ciemne, łacie nie ma u nich również niebezpieczeństwa wystąpienia oparzeń słonecznych. Zwierzęta te od wczesnej wiosny do późnej jesieni mogą być utrzymywane w systemie półotwartym, z zapewnieniem dostępu do pomieszczenia, w którym mogą się schronić podczas niekorzystnych warunków atmosferycznych (deszcz, wiatr, słońce, chłody).

Urządzenie kwater z budkami do schronienia się zwierząt ma dodatkowy walor. Z pewnością wzbogaci architekturę krajobrazu [gospodarstwa agroturystycznego](#). Utrzymanie świń na wolnym powietrzu oraz możliwość swobodnego poruszania się znacznie poprawiają kondycję i zdrowotność zwierząt. Wpływa to na zmniejszenie kosztów związanych z zabiegami weterynaryjnymi.

Świnie rasy złotnickiej pstrej mogą być utrzymywane przez cały rok w systemie szafasowym. Rasa złotnicka pstra jest odporna na warunki pogodowe.

Jak żywić świnię złotnicką pstrą

Świnie złotnickie pstre mogą być utrzymywane w gospodarstwie o ubogich zasobach paszowych, przy wykorzystaniu trwałych użytków zielonych, co stwarza możliwości zagospodarowania i chronienia obszarów o dużych walorach krajobrazowych. **Świnie te doskonale wykorzystują pasze gospodarskie.** W ich żywieniu można zastosować m.in. zielonki, śruty zbożowe, ziemniaki oraz dynie. Świnie te bardzo dobrze sprawdzają się w żerowaniu na kartofliskach, po których ryjąc wybierając z ziemi pozostałe po zbiorach bulwy. Poprawiają również warunki ekologiczne w terenie, na którym przebywają, poprzez zjadanie m.in. kłaczy perzu, larw i pędraków, ograniczając w ten sposób ilość szkodników roślin, np.: stonki ziemniaczanej.

Świnie te przez cały okres życia mogą być objęte ekstensywnym, ekologicznym żywieniem, co obniża koszty produkcji

fot. Pixabay

System żywienia dla świń rasy złotnickiej pstrej

Świnie te z powodzeniem przez cały okres życia mogą być objęte ekstensywnym, ekologicznym żywieniem, co oczywiście obniża koszty produkcji szczególnie związane z kosztami pasz. Złotnickie pstre z uwagi na niskie przyrosty dobowe i gorsze parametry związane z udziałem mięsa w tuszy nie mogą być żywione paszami wysokobiałkowymi, ponieważ w przypadku tej rasy jest to ekonomicznie niezasadne.

Przy intensywnym żywieniu zwierzęta te nadmiernie się otluszczają, co z kolei stwarza problemy przy sprzedaży żywca.

Świnie rasy złotnickiej pstrej są z powodzeniem wykorzystywane w agroturystyce ze względu na dość atrakcyjne ubarwienie tych zwierząt, na białym tle znajdują się liczne czarne łaty.

Rozród złotnickiej pstrej

W gospodarstwie ekologicznym reprodukcja świń powinna odbywać się metodą naturalną. Zabronione jest stosowanie transplantacji zarodków. Dopuszcza się inseminację, szczególnie w małych gospodarstwach, gdzie utrzymanie knura nie jest uzasadnione ekonomicznie. Prosięta przy lochach powinny pozostawać przez okres 40 dni.

W programie hodowlanym ochrony zasobów genetycznych świń złotnickich pstrych czytamy, że konieczność ochrony tych świń wynika z: *„występowania u tej rasy odmiennych cech fenotypowych i genetycznych, występowania specyficznych genów, które u innych ras nie występują, lub też występują z małą częstotliwością, możliwość wykorzystania świń tej rasy jako rasy matecznej w produkcji towarowej, w celu uzyskania surowca rzeźnego o lepszych parametrach jakościowych.*

Stwierdzono również, że mieszańce pochodzące z krzyżowania po lochach złotnickich pstrych i knurach pietrain nie ustępują tucznikom wbp/pbz x pietrain”.

Świnie rasy złotnickiej pstrej są z powodzeniem wykorzystywane w agroturystyce ze względu na dość atrakcyjne ubarwienie tych zwierząt, na białym tle znajdują się liczne czarne łaty.

Zwierzęta do agroturystyki

W kolejnej części programu ochrony czytamy: „zwierzęta te mogą także spełniać funkcje pozaprodukcyjne, stanowiąc element krajobrazu. Z tego względu mogą okazać się atrakcyjnym elementem stad zwierząt w gospodarstwach agroturystycznych”.

Mięso od świń złotnickich pstrych

W Polsce ze względu na przyzwyczajenia i tradycje kulinarne wieprzowina od dawna stanowi podstawowy gatunek spożywanego mięsa. W mięsie świń złotnickich pstrych nie notuje się zasadniczo wad mięsa typu PSE lub stanowi jedynie niewielki procent. Cechuje się także wysoką zawartością tłuszczu śródmięśniowego, co sprzyja osiągnięciu pożądanej smakowitości, kruchości i soczystości mięsa. Mięso ze świni złotnickiej jest wpisane na listę produktów tradycyjnych w kategorii: Produkty mięsne w woj. wielkopolskim.

Parametry tusz tej rasy

[Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi](#) określiło charakterystyczne parametry dla tego konkretnego surowca. W odniesieniu do wyglądu, powierzchnia półtuszy powinna być czysta i sucha. Przy określeniu kształtu półtuszy czytamy, że „cała półtusza wykazuje pełne umięśnienie, nadające jej wrzecionowaty kształt, dlatego zwierzęta muszą być ubijane między 230–260 dniem życia (7,5–9 miesięcy), wówczas wyręby podstawowe są dobrze wykształcone”. Masa ciała zwierząt w dniu uboju powinna wynosić 90–110 kg, przy masie tuszy cieplej 67–69 kg, masie szynki 8–9,5 kg, wysokości „oka” polędwicy ok. 44–45 mm. Długość środkowa tuszy to wartości między 81–85 cm. Barwa mięsa powinna być jasnoróżowa do ciemnoróżowej. Mięso jest wyraźnie jaśniejsze od mięsa pozyskiwanego od innych ras świń i ich mieszańców.

„Zwierzęta te mogą także spełniać funkcje pozaprodukcyjne, stanowiąc element krajobrazu. Z tego względu mogą okazać się atrakcyjnym elementem stad zwierząt w gospodarstwach agroturystycznych”

fot. Pixabay

Cechy technologiczne mięsa złotnickiej pstrej

Mięso charakteryzuje się nieznaczną marmurkowatością (poprzerastanie tłuszczem włókien mięśniowych), co nadaje mięsu doskonałą konsystencję – jędrną i elastyczną, słonina jest także jędrna i jednolita. Smak mięsa swoisty, właściwy dla mięsa wieprzowego świeżego.

Świnie rasy złotnickiej pstrej mają jaśniejszą barwę spowodowaną większym przetłuszczeniem tuszy i marmurkowatością, co przekłada się na mniejszy udział mięsa w tuszy. **Barwa mięsa jest trwała, co odróżnia je od mięsa innych ras swiń z chowu masowego.** Jedną z nietypowych cech mięsa swiń złotnickiej pstrej jest fakt, że podczas procesu chłodzenia mięso charakteryzuje się mniejszym ubytkiem swojej masy. Natomiast podczas procesu peklowania przyrost masy mięsa jest większy, niż mięsa pochodzącego od innych ras. Podczas obróbki cieplnej – pieczenia, smażenia, gotowania i duszenia – stwierdza się mniejsze ubytki objętości i masy, niż w przypadku mięsa innych ras.

Dofinansowanie do hodowli rasy złotnickiej pstrej

Hodowcy, którzy postawią na rodzime rasy, mogą liczyć na wsparcie finansowe w ramach pakietu: „Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie”. Zwierzęta muszą być wpisane do ksiąg zarodowych w związku hodowców, a także mieć potwierdzone przez [Instytut Zootechniki](#) uczestnictwo w programie ochrony zasobów genetycznych. Producenci muszą również posiadać dla swojego gospodarstwa, plan działalności rolno-środowiskowej. W trakcie udziału w programie należy również zachować w naturalnym stanie wszystkie trwałe użytki zielone i elementy krajobrazu, które nie są użytkowane rolniczo, ale stanowią ostoję dla dzikiej przyrody.

Rolnicy otrzymujący dopłaty do hodowli zwierząt ras rodzimych, w ten sposób minimalizują straty wynikające z niższej wydajności zwierząt. Użytkowanie rodzimych ras, co jest bardzo cenne, **sprzyja też zachowaniu bioróżnorodności.** Utrzymanie swiń rasy złotnickiej pstrej sprzyja dbałości o środowisko naturalne, co wpływa w bezpośredni sposób na zrównoważony rozwój rolnictwa w Polsce.

Czy artykuł był przydatny?

Kliknij na gwiazdkę, by zagłosować

-
-
-
-
-

Submit Rating

Na razie brak głosów. Możesz być pierwszy!